

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd

Underlag till förskolerapport 2024 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Innehållsförteckning

1 Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse	3
2 Arbete för fler barn i förskolan.....	5
2.1 Frågor om uppsökande verksamhet för ökad inskrivningsgrad enligt lagkrav i 8 kap. 12 a § och 14 a §.....	5
3 Språkutvecklande arbete	7
4 Övergång förskola – skola med fokus på språk.....	8
4.1 Riktlinjer för övergång mellan förskola och skola	8
4.2 Dialogmöten	8
4.3 Återkoppling av Hitta språket	8
5 Systematiskt arbete med barnhälsa	9
5.1 Frågor om orosanmälan	9
5.2 Frågor om socioekonomiskt tilläggsbelopp.....	9
5.3 Frågor om extraordinärt stöd	9
5.4 Frågor om samverkan	10
6 Säkerställa undervisning av legitimerade förskollärare.....	12
7 Personalens kompetens och kunskapsnivå i svenska språket	13

Förskolerapporten tas årligen fram av förskolenämnden på uppdrag av kommunfullmäktige. Rapporten innehåller en lägesbeskrivning och analys av utvecklingen inom förskoleområdet. Underlag till rapporten inhämtas bland annat genom att samtliga stadsdelsnämnder besvarar ett antal frågor som en bilaga till tertialrapport två (tidigare till VB). Frågorna revideras årligen.

1 Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse:

Beskriv hur måluppfyllelse av läroplansmålen bedöms och följs upp på:

arbetslagsnivå (undervisningsnivå)

enhetsnivå (rektorsnivå)

stadsdelsnivå (huvudmannanivå)

Det systematiska kvalitetsarbetet och nationell måluppfyllelse på Enskede-Årsta-Vantörs förskoleavdelning med 11 förskoleenheter, sker både genom gemensamma strukturer och genom strukturer och rutiner som är specifika för varje enhet. Den gemensamma uppföljningen sker genom stadens system för integrerad ledning och styrning (ILS). Den uppföljning som sker vid tertialrapporter och verksamhetsberättelse är både en uppföljning av nationell måluppfyllelse samt mål som kommer från kommunfullmäktige. I samband med att budget kommer, tar avdelning och enheter tillsammans fram gemensamma fokusområden och aktiviteter som ska finnas i alla enheters verksamhetsplaner. Det blir grunden för den gemensamma uppföljningen. Gemensamma fokusområden och aktiviteter är ofta kopplande till de nationella målen.

Stadsdelsnivå (huvudmannanivå)

Genom gemensamma fokusområden och aktiviteter i enheternas verksamhetsplaner, som är kopplade till läroplansmålen följer avdelningen upp det i enheternas tertialrapporter och verksamhetsberättelse. Det gemensamma innehållet i verksamhetsplanen samt övrigt innehåll i enheternas VP följs upp på så kallade VP-dialoger. På VP-dialogerna möts cirka tre enheter, varje enheter får återkoppling och feedback på innehållet i verksamhetsplanen.

Fokusområden utifrån läroplanen följs även upp genom stödfunktioner på stadsdelsnivå. Ett exempel är avdelningens språknätverk, som leds av Avdelning förskolas specialpedagog med ansvar för det språkutvecklande arbetet. Avdelningen har också ett nätverk med enheternas barnombudssamordnare. Nätverket leds av en specialpedagog och lyfter frågor kopplat till barnrätt.

Uppföljning sker vid årliga dialogmöten med varje enhet. Dialogmötena innebär att Avdelning förskolas stab (avdelningschef, biträdande avdelningschef och två utredare) besöker varje enhet. Enheten representeras av ledningen och cirka tre till fem medarbetare (fackliga representanter och medarbetare med ett särskilt uppdrag, till exempel deltagare i språknätverket). Inför dialogmötena skickas frågor ut som enheterna har att förbereda till mötet. Dialogmötena utgör en del av uppföljningen av läroplansmålen på stadsdelsnivå. Specifika frågor ställs utifrån avdelningens gemensamma fokusområden. Från 2024 kommer avdelningen också ställa frågor om vilka läroplansmål som enheterna har fokuserat på samt vilken måluppfyllelse de har sett.

Enhetsnivå (rektorsnivå)

De elva förskoleenheterna organiserar det systematiska kvalitetsarbetet på olika sätt, för att bedöma och följa upp måluppfyllelse av läroplansmålen. Gemensamt för alla enheter är att de använder systematiken i Skolplattformen. På stadsdelsnivå har gemensamma ramar tagits fram i Skolplattformen genom mallar för utbildningsplan och analysunderlag samt tidsplan för när dessa ska tas fram.

Även på enhetsnivå är stadens styrning genom ILS, en del av uppföljning och bedömning av läroplansmålen. Systematiken i skolplattformen följer budgetåret, istället för läsår. Enheterna kan därmed ha samma årshjul och struktur för läroplansmålen och målen utifrån kommunfullmäktiges årliga budget. Syftet är att underlätta uppföljning, analys och planering.

I enheternas uppföljning och bedömning av läroplansmålen är en del att rektor/biträdande rektor läser arbetslagens lärloggar i Skolplattformen. Genom lärloggar kan arbetslagen beskriva och analysera undervisningen för barn och bargrupper. En del enheter har arbetat fram en struktur där rektor eller biträdande rektor ger arbetslagen återkoppling på lärloggar samt följer upp igen. Genom lärloggar kan rektor få fatt i syftet med den planerade undervisningen, hur undervisningen har bedrivits, vilka förutsättningar som arbetslaget ger barnens lärande och utveckling, hur miljön i förskolan bidrar till barnens utveckling och lärande samt vad arbetslagen har sett att det har lett till, det vill säga barnens förändrade kunnande. Det ligger till grund för den kommande planeringen av undervisningen.

De flesta enheter har någon form av återkommande kvalitetsdialoger med alla arbetslag, där rektor och biträdande rektor möter arbetslaget. En enhet beskriver att de på arbetslagssamtal, två gånger per år, följer upp utvecklingsområden, den planerade undervisningen och avdelningarnas systematiska kvalitetsarbete. En gång per år genomförs arbetsplatsbesök med fokus på undervisning. En del enheter använder OMEP-skalan som underlag vid samtal med arbetslagen.

Enheterna organiserar också olika grupper inom enheten, till exempel språkgrupp. Gruppernas arbete och avstämningar med rektor/biträdande rektor är också en del av uppföljningsarbetet.

Arbetslagsnivå

Uppföljning av bedömning av måluppfyllelse på arbetslagsnivå är grunden till bedömningen på rektorsnivå. Enskede-Årsta-Vantör har tagit fram en gemensam ram för tid för planering av det pedagogiska innehållet. Det innebär att alla arbetslag har samma förutsättningar för uppföljning och bedömning av måluppfyllelse av läroplansmålen. Varje enhet organiserar för att arbetslagen ska använda tiden utifrån den gemensamma ramen.

Pedagogerna i ett arbetslag reflekterar både individuellt och tillsammans kring de pågående lärprocesserna. Reflektion och uppföljning kring barnen sker både på individ- och gruppnivå och dokumentation sker i Skolplattformens lärloggar. De individuella lärloggarna kan dels vara ett fördjupat innehåll av grupplärloggar på individnivå, dels en dokumentation av de spontana undervisningstillfällena som uppstår. Barnens förändrade kunnande ligger till grund för den kommande planeringen av undervisningen. Genom analys och reflektion av dokumentationsunderlag, skapar pedagogerna en utbildning som är anpassad för barns utveckling och lärande, för en ökad måluppfyllelse. Frekvensen av lärloggar, individuella och

grupplösgar, skiljer sig åt mellan enheterna. Underlag för analys är också språkdomäner, introduktionssamtal och utvecklingsamtal.

Stadsdelsförvaltningen har inte börjat använda det nationella kvalitetssystemet i det systematiska kvalitetsarbetet.

2 Arbete för fler barn i förskolan

Frågor om erbjudande om plats enligt lagkrav i 8 kap. 12 §;

Fråga	2023	2024
Antal identifierade barn i stadsdelsområdet i enlighet med § 12 som saknar plats på förskola?	126	98
Antal informationsutskick om rätten till förskola som skickats ut enligt §12 (antal familjer som har delgetts information)	126	98
Antal returnerade informationsutskick	4	1
Antal barn som erbjudits plats i förskola utifrån ovanstående utskick	13	9
Antal familjer som tackat ja utifrån erbjudande om plats i förskola utifrån § 14	0	0 (kan svara till 1 oktober)

2.1 Frågor om uppsökande verksamhet för ökad inskrivningsgrad enligt lagkrav i 8 kap. 12 a § och 14 a §

Hur arbetar stadsdelsförvaltningen med uppsökande verksamhet enligt lagkrav 14 a §?

Vilka samverkansparter ingår i arbetet?

Vilka arbetssätt och förhållningssätt bedöms fungera bra och varför?

Vilka utmaningar har identifierats?

I arbetet med uppsökande verksamhet enligt lagkrav har stadsdelsförvaltningen tagit fram ett årshjul. I mars-april varje år, tas listor fram i BER för att få fram de familjer som ska få information om förskolan. Förvaltningen har tagit fram en broschyr som skickas ut. Under oktober-november skickas informationsbroschyren ut på nytt.

Utöver informationsutskicken sker annan uppsökande verksamhet. Förvaltningens stadsdelsmamma och brobyggare arbetar uppsökande bland annat genom att besöka SHIS-boenden, barnavårdscentraler och mödravårdscentraler. Även öppna förskolan besöker barnavårdscentraler en gång i månaden. Information om förskolan lämnas i flera olika sammanhang, bland annat på kvinnocafé i Rågsved för utrikesfödda kvinnor, fredagsfika i Högdalen för utrikesfödda föräldrar, genom förvaltningens hembesöksprogram och på föräldramottagningen. Öppna förskolan och introduktionsförskolan informerar kontinuerligt om förskolan och hjälper praktiskt till att ställa i förskolekö. Specifika tillfällen för information om förskolan anordnas med besök av medarbetare från förskolan. Information lämnas också i samband med ABC-utbildningar för barn 0-2 år och SFI på öppna förskolan. Större delen av det uppsökande arbetet sker inom Avledning social omsorg – främjande och

förebyggande. Avdelningen samverkar med BVC, SFI och föreningar, tex *svenska med baby*.

Något som fungerar bra är den praktiska hjälp som vårdnadshavare får på öppna förskolan, att ställa barn i kö. Utmaningar finns i att nå de vårdnadshavare som varken kommer till öppna förskolan eller förskolan. En framgångsfaktor som andra kommuner har sett, är att söka upp vårdnadshavare där de befinner sig i olika offentliga miljöer och arbeta relationsskapande för att öka tilliten till kommunen. Detta med ett specifikt uppdrag att informera om förskola och öka inskrivningen i förskola. Stadsdelsmammans och brobyggaren gör ett viktigt arbete, men deras uppdrag är inte enbart riktat mot ökad inskrivning. En utmaning i deras arbete är att de ibland möts av en rädsla för socialtjänsten, vilket kan bidra till att vårdnadshavare inte vill sätta sina barn i förskola.

3 Språkutvecklande arbete

Beskriv hur barns förändrade kunnande i språk bedöms och följs upp på:

arbetslagsnivå (undervisningsnivå)

enhetsnivå (rektorsnivå)

stadsdelsnivå (huvudmannanivå)

Barns förändrade kunnande i språk på arbetslagsnivå, enhetsnivå och stadsdelsnivå bedöms och följs upp på samma sätt som övriga delar av läroplanen (se svar på fråga 1).

Språk är ett fokusområde och ett av de gemensamma områdena som alla enheter har med i deras verksamhetsplan. Det är också ett område som tas upp på ovan nämnda dialogmöten. Varje enhet har tagit fram en strategi för det språkutvecklande arbetet, den följs bland annat upp i tertiärer och verksamhetsberättelse.

4 Övergång förskola – skola med fokus på språk

4.1 Riktlinjer för övergång mellan förskola och skola

Hur genomförs den årliga revideringen av handlingsplan och tids- och aktivitetsplanen?

Hur bjuds de fristående förskolorna in till övergångsdialogen?

Hur många fristående förskolor valde att delta vid den senast genomförda övergångsdialogen? Beskriv eventuell förändring i deltagande från 2022 och framåt.

Vad väljer förskolan att synliggöra för grundskolan vid övergångsdialogen utifrån förskolans språkutvecklande arbete?

Revideringen sker av utredare och specialpedagog i samverkan med grundskolesamordnare på utbildningsförvaltningen. Förvaltningens förskoleenheter har direkt kontakt med grundskolorna i samverkan gällande övergång, inte med de fristående förskolorna.

Utifrån språkutvecklande arbete har förskolan synliggjort språkutveckling för barn med en svag språkutveckling och pågående språkarbete såsom högläsning, boksamtal, språkdomäner och förskolebibliotek.

4.2 Dialogmöten

Enligt riktlinjerna ska skolan vid dialogmötet redovisa resultaten från senaste års kartläggning med Skolverkets obligatoriska material Hitta språket[1]. Utgå från den senaste kartläggningen ni tagit del av.

Hur har skolan återkopplat resultat om barns språkutveckling till förskolan?

Vad har återkoppling som förskolan fått från grundskolan vid övergången visat för resultat om barns språkutveckling?

Förskolorna saknar återkoppling om barns språkutveckling från skolan.

4.3 Återkoppling av Hitta språket

Se svar på frågan ovan.

5 Systematiskt arbete med barnhälsa

5.1 Frågor om orosanmälan

Hur ser rutinerna ut för att tidigt upptäcka barn som riskerar att fara illa?

Om det finns oro för att ett barn far illa ska förvaltningens rutin Rosa Pärmén användas. Den är framtagen i samverkan mellan Avdelning förskola och Avdelning social omsorg - barn och unga. Rutinen beskriver hur en orosanmälan ska lämnas och vad som händer efter att den har inkommit till socialtjänsten. Den innehåller också information om vilka tecken som barn kan uppvisa vid till exempel våld i hemmet samt fallbeskrivningar med tillhörande diskussionsfrågor.

Alla enheter genomför barnkonferenser där medarbetare inom enheten diskuterar det hälsofrämjande och förebyggande arbete. Syftet är att säkerställa att alla barn får ta del av en meningsfull och tillgänglig utbildning. Barnkonferenserna är också ett forum där medarbetare kan dela med sig om de har oro för ett barn.

Hur ser rutinerna för uppföljning av orosanmälan ut?

Avdelning förskola har inget arbete kring uppföljning av orosanmälan, det ansvarar socialtjänsten för. En medarbetare i förskolan kan ange i en orosanmälan att återkoppling önskas. Socialtjänsten lämnar då återkoppling gällande om en utredning inleds eller inte.

5.2 Frågor om socioekonomiskt tilläggsbelopp

Hur fördelas det socioekonomiska tilläggsbeloppet i stadsdelen?

Tilläggsbeloppet fördelas utifrån de socioekonomiska kriterierna utbildning, inkomst och invandrarbakgrund enligt Sweco. För barn i behov av särskilt stöd fördelas det utifrån individuell ansökan av rektor. Till ansökan bifogas en handlingsplan. Om tilläggsbelopp tidigare har beviljats ska även en utvärdering av handlingsplan skickas in.

Hur ser kriterierna ut för beslut om tilläggsbelopp?

Förvaltningen har inga gemensamma bedömningskriterier för tilläggsbelopp. Bedömningen görs individuellt utifrån ansökningar och handlingsplaner. Till ansökan finns ett stödmaterial för pedagogisk kartläggning, framtagande av handlingsplan, utvärdering av handlingsplan, ansökan om tilläggsbelopp och ansökan om specialpedagogisk handledning.

5.3 Frågor om extraordinärt stöd

Extraordinärt stöd

År	Antal inkomna ansökningar om extraordinärt stöd i stadsdelsområdet per år	Andel beviljade ansökningar om extraordinärt stöd i stadsdelsområdet per år
2022	2022 och 2023 särskiljdes inte särskilt stöd från extraordinärt stöd	
2023		
2024	193	38%

5.4 Frågor om samverkan

Formaliserad samverkan finns med:	Om ja, sätt ett X
Socialtjänsten	X
BVC	X
BMM (tidigare MVC)	
Habilitering	X (genom BUS)
BUP	X (genom BUS)
Logopedier	
Övrigt	

Hur ser organisationen för samverkan ut med ovanstående aktörer?

Samverkan med socialtjänsten sker bland annat utifrån ovan nämnda rutin, Rosa pärmen. Olika delar av rutinen tas upp i samverkan för att skapa en gemensam förståelse av innehållet. Detta sker till exempel genom att socialtjänsten besöker förskolornas arbetsplatsträffar och förvaltningens nätverk för barnombudssamordnare.

Förvaltningen startade under hösten 2023 upp Förskoleteam, ett projekt i samverkan mellan förskola, BVC och föräldramottagningen (avdelning Social omsorg – förebyggande och främjande), som ska pågå i fyra år. Syftet är att fånga upp och erbjuda tidiga insatser till barn i förskola och deras vårdnadshavare. Genom att hitta nya arbetssätt för att stärka samverkan mellan förskola, BVC och föräldramottagningen ska barn och vårdnadshavare kunna få hjälp av rätt insats tidigare. Projektet inriktar sig på barn två-tre år, som visar tecken på sen språkutveckling och/eller svårigheter i kommunikation och samspel. Hittills ser medarbetare inom Förskoleteam att det har lett till att olika professioner har fått en bredare bild av barnets situation. Det leder i sin tur till att varje profession kan lösa uppdraget kring barnet bättre.

Under året har en seminarierie om att främja barns psykisk hälsa genomförts. Medarbetare från Avdelning förskola och social omsorg, barn och unga har medverkat processtödet som genomförs av uppdrag psykisk hälsa Stockholms län (ett regionalt arbete kring psykisk hälsa, genom Ifous) och syftar till att skapa ökad kunskap och samsyn mellan olika verksamheter

kring psykisk hälsa hos barn i förskola. Stödet ska leda till en strukturerad samverkan mellan förskola, hälso- och sjukvård och socialtjänst, genom lokal inventering av behov, formulering av gemensamma mål, planering av aktiviteter och uppföljning av arbetet.

Genom samverkan med socialtjänsten arbetar föräldrarådgivare riktat mot Snösätra förskoleenhet för att prata om föräldraskap med föräldrar. Syftet är dels att ge föräldrar bättre tillgång till stöd, dels att medarbetare i förskolan ska känna till var de kan hänvisa föräldrar i behov av stöd.

Vad fungerar bra i samverkan och varför?

Samverkan fungerar bra när det finns upparbetade rutiner och strukturer som tydliggör roller. Ett exempel är Förskoleteam där flera professioner arbetar tillsammans runt barn och familj. Positiva effekter har syns efter kort tid i projektet.

Vilka utvecklingsbehov finns?

Det finns ett behov av att utveckla samverkan med fler professioner runt barn och familj.

6 Säkerställa undervisning av legitimerade förskollärare

År	Antal barngrupper totalt	Antal barngrupper som saknade legitimerad förskollärare	Andel (%) barngrupper som saknade legitimerade förskollärare
2022	219	5	2,28
2023	214	3	1,40
2024	209	0	0

Hur följs andel barngrupper utan legitimerad förskollärare upp?

Antal barngrupper utan legitimerad förskollärare följs upp vid varje tertial och verksamhetsberättelse på rektorsnivå. Detta följs vidare upp på stadsdelnivå, om en enhet anger att det under perioden har funnits avdelningar utan förskollärare följer avdelningen upp att det har hanterats utifrån den plan som finns framtagen för det.

Vilka åtgärder vidtas då legitimerade förskollärare saknas i en barngrupp?

Alla enheter har en plan, för hur enheten ska organisera för att utbildning planeras och följs upp av legitimerad förskollärare, i de fall en avdelning saknar förskollärare. I planen ingår även att redogöra för hur enheten långsiktigt arbetar för att det ska finnas en legitimerad förskollärare på varje avdelning. Planerna beskriver till exempel att en legitimerad förskollärare på en avdelning vid samma förskola, är med och planerar och utvärderar utbildningen. Vissa enheter anger att det är en pedagogisk ledare eller biträdande rektor som tar motsvarande roll. Det innebär i praktiken att den som tillfälligt tar ansvaret som legitimerad förskollärare på en avdelning, är med arbetslaget vid planering och uppföljning av undervisningen. Ibland är denne även med vid själva undervisningstillfället. Flera enheter beskriver att den förskollärare som tillfälligt tar över ansvaret, finns på en intelligande avdelning där det redan finns ett kontinuerligt samarbete.

7 Personalens kompetens och kunskapsnivå i svenska språket

Ar	Antal medarbetare som av rektor har bedömts behöva kompetensutveckling i svenska, totalt för stadsdelen	Andel medarbetare i procent som har bedömts behöva kompetensutveckling i svenska av den totala andelen medarbetare som arbetar i barngrupp, totalt för stadsdelen	Antal medarbetare som har genomfört någon form av kompetensutveckling inom svenska
2022	50	7,3	13
2023			50
2024			8

Hur görs bedömningen av vilka som ska gå kompetensutvecklingsinsats inom svenska språket?

Varje rektor bedömer vilka medarbetare som har behov av att gå kompetensutvecklingsinsats inom svenska språket. Rektor gör en övergripande bedömning av medarbetarens kompetens i svenska för att bedriva undervisning. Det sker i dialog med medarbetarna bland annat på medarbetarsamtal. Inför en ansökan av kompetensutvecklingsmedel 2022 fick varje rektor ange hur många medarbetare de ansåg ha ett behov av kompetensutveckling inom svenska språket. De beviljade medlen har använts även under 2023 och 2024, då har rektor fått anmäla deltagare men ingen övergripande inventering av behovet har genomförts.

Vilka effekter syns i undervisningen efter genomförda insatser?

De medarbetare som genomgått kompetensutveckling i svenska språket beskriver att de kan hantera olika situationer på förskolan bättre, i och med att de har fått med sig begrepp och ett ökat ordförråd. Till exempel kan de leda fler pedagogiska aktiviteter med barnen, bland annat högläsning. De har fått ett ökat självförtroende i svenska språket och kan kommunicera bättre med kollegor och vårdnadshavare.

Vilka insatser planeras framåt?

Inga nuvarande satsningar är planerade.

Vilka ytterligare behov av stöd eller insatser för den aktuella gruppen har identifierats?

Förvaltningen har inte kartlagt ytterligare behov av stöd eller insatser.